

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuenergiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

Märkuse esitaja ja märkused	Märkuste arvestamine/mittearvestamine ja põhjendus
Rahandusministeerium	
Eelnõu seletuskirja punktis 1.3 on põhjendatud väljatöötamiskavatsuse koostamata jätmist Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2023/2413 artikli 15b lõikega 3, mille kohaselt soovivad liikmesriigid taastuenergiaks sobivate alade mitmeotstarbelist kasutust. Kumbki põhjendus ei ole Vabariigi Valitsuse 22.12.2011. a määrusega nr 180 kehtestatud „Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja“ kohaselt eelduseks väljatöötamiskavatsuse koostamata jätmiseks. Leiame, et eelnõuga kirjeldatud probleemile lahendusvariantide leidmiseks oleks see antud juhul vajalik. Järgmistes punktides on kirjeldatud, millised küsimused eelnõud lugedes tekivad. Võib olla, et pakutud lahendus ongi tekkinud probleemile kõige parem, aga kuna pole analüüsitud erinevaid variante, siis ei saa selles kindel olla.	Selgitatud. Vabariigi Valitsuse 22.12.2011. a määrusega nr 180 kehtestatud „Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja“ alusel, kui väljatöötamiskavatsust ei ole koostatud, esitatakse selle kohta põhjendus, millisele võimalusele viitate ka oma kirjas. Vastav põhjendus on lisatud eelnõu seletuskirjale. Normitehnika käsiraamatus on käsitletud ka olukorda, kus muutmisülesanne piirdub kehtiva õiguse muutmise mahus, millega ei kaasne asendusseaduse väljatöötamise vajadust ja tuleb koostada muudatus. Seega on seaduse muutmisel järgitud hea õigusloome tava.
Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 90 lg 4 sätestab, et riigile kuuluv kinnisasi antakse kaevandamiseks kasutada rendile andmise, kasutusvalduse või hoonestusõiguse seadmise teel. Eelnõu räägib läbivalt hoonestusõigusest ehk on arusaadav, et taastuenergia tootmise eesmärgil antakse <u>kinnisasi kasutamiseks hoonestusõiguse seadmisega</u> , aga eelnõu seda sõnaselgelt ei sätesta. Seega palume vähemalt seletuskirjas viidatud sätte eeskujul täpsustada, et sel otstarbel antakse riigile kuuluv kinnisasi kasutamiseks hoonestusõiguse seadmise teel.	Arvestatud.
Eelnõu § 1 p 4, millega lisatakse MaaPS-sse § 90 lõiked 5 ¹ -5 ³ , sätestab nõuded taotlusele, kui huvitatud isik soovib kehtiva kaevandamisloaga riigimaale ehitada taastuenergia ehitisi. Sättest tuleneb, et kehtiva kaevandamisloaga riigimaale taastuenergia ehitiste ehitamisega alustamiseks tuleb taotlus esitada taastuenergia arendajal, sh tuleb lõike 5 ³ kohaselt taotlusele lisada ka geoloogilise uuringu aruanne, millest nähtub maavara	Arvestatud. Sätteid on muudetud selliselt, et kui kaevandamisloa omanik on nõusoleku kaevandamisloaga ala taastuenergia arendamiseks kasutusele andmisega, siis volitatud asutus korraldab eelnõukohaselt (§ 90 lg 5 ¹) kinnisaja kasutamiseks andmise, millest saavad kõik soovijad osa võtta. Eelnev kokkulepe kaevandaja ja taastuenergia arendaja vahel ei ole MaaPSi kohaselt nõutav. Kinnisaja kasutusele andmise korraldamine toimub maakasutusele

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuenergiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

<p>ammendumine või muu vajadus maavaravaru ümberhindamiseks, kaevandamisloa omaja allkirjastatud kinnitus, hoonestusõiguse taotlemisega seotud muud dokumendid jms. Samuti on seletuskirjas (lk 4) selgitatud, et kaevandamisloa omaja ja taastuenergia arendaja peavad olema jõudnud kokkuleppele ala kasutamises enne, kui taastuenergia arendaja esitab riigimaale hoonestusõiguse taotluse taastuenergia ehitise püstitamiseks. Alles pärast ala kasutamise kokkuleppe sõlmimist kaevandamisloa omaja ja taastuenergia arendaja vahel ja pärast hoonestusõiguse taotluse esitamist taastuenergia arendaja poolt, viiakse läbi enampakkumine alale hoonestusõiguse seadmiseks.</p> <p>Juhime tähelepanu, et hoonestusõiguse enampakkumise korraldamise eesmärgiks on avada ettevõtlusvõimalus konkurentsile. Samuti on riigivaraseaduses sätestatud riigivara valitsejale kohustus tegutseda kontrollitavalt ja läbipaistvalt. Seega ei saa enampakkumise tulemust ette garanteerida ja võitjaks ehk hoonestusõiguse energiatootmisega alustamiseks võib enampakkumise tulemusel saada hoonestusõiguse taotlust mitte esitanud ettevõtja. Kuna hoonestusõiguse taotluse esitamise eelduseks on kokkulepe kaevandamisloa omava ettevõtte ning huvitatud taastuenergia arendaja vahel, ei pruugi enampakkumise tulemusena võitjaks osutunud erinev taastuenergia ettevõtja olla kaevandamisloa omava ettevõtja jaoks sobiv partner, mistõttu võib kaevandamisloa omav ettevõtja keelduda enampakkumise võitjaga kaevandamisalal energiatootmise alustamiseks edasiste menetlustega jätkata. Seega muutub ebavajalikuks ka hoonestusõiguse taotluse esitamise eelduseks olnud kokkulepe kaevandamisloa omaja ja taastuenergia arendaja vahel. Ühtlasi võib sellise arengu korral tekkida erinevate osapoolte vahel (kohtu)vaidlus, mis pidurdab eelnõu eesmärgi saavutamist.</p> <p>Vältimaks arusaamatusi ja võimalikke vaidlusi enampakkumise võitja selgumisel</p>	<p>andmise protsessi mõistes esimesel võimalusel peale kaevandamisloa omajalt nõusoleku saamist.</p>
---	--

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuvenegiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

<p>alles hoonestusõiguse väljastamise etapis, palume kaaluda võimalust avatud taotlusvooru korraldamiseks juba varasemas staadiumis (nt hoonestusõiguse taotluste esitamise faasis) ning kaaluda, kas asjakohane oleks kasutada ka eelkokkuleppe sõlmimise võimalust, mis jõustuks siis, kui pakkuja osutub võitjaks.</p> <p>Samuti tuleks kehtestada hoonestusõiguse enampakkumise tulemus imperatiivse kohustusena kaevandamisloa omanikule, et vähendada avalike huvide vastase nõusoleku tagasivõtmise ja seega eelnõu eesmärkide mittesaavutamise riski.</p> <p>Lisaks pole kaalutud varianti, et kaevandamisloa omajad annavad ise riigile ammendunud aladest teada, mille alusel saaks riik enampakkumise korraldada. Riigi koormuse vähendamiseks võib süsteem muidugi olla selline, et riik võib tugineda ettevõtjatelt tulevale sisendile, aga see peaks olema vastavalt läbi analüüsitud lahendus, sh ei peaks süsteem olema üles ehitatud ettevõtete vahelisele kokkuleppele.</p>	
<p>Eelnõu § 1 punkti 4 sissejuhatav lauseosa peaks hõlmama ka MaaPS § 90 lõikeid 5⁴ ja 5⁵. Samuti, kuna lõigetes 5³ ja 5⁵ on loetletud taotlusele lisatavad dokumendid, siis lõikes 5⁴ sätestatav korrastamiskohustus tuleks sätestada kas enne või pärast seda loetelu. Lisaks tekitab segadust lõike 5⁴ selgitus seletuskirjas, mille kohaselt „luuakse võimalus anda kehtiva kaevandamisloaga riigile kuuluv kinnisasi või selle osa kasutamiseks tähtajaliselt taastuvenegia ehitise ehitajale, et kasutada kinnisasja mh kliimanetraalse maakasutuse võimendamise eesmärgil“. Palume täpsustada, et tegemist on kasutamise kaasneva korrastamiskohustusega, mitte eraldi alusega anda riigile kuuluv kinnisasi kasutusse.</p>	<p>Põhimõtteliselt arvestatud. Kuna eelnõu on täiendatud ja ümber struktureeritud, siis on märkuses viidatud puudused kõrvaldatud.</p> <p>Täpsustatus tehtud.</p>
<p>Regionaal- ja Põllumajandusministeerium</p>	
<p>Eelnõu punktis 3. esitatud regulatsiooni kohaselt tuleb korrastamiskohustus täita hoonestusõiguse seadmise lepingus määratud ajaks, enne hoonestusõiguse lõppemist.</p>	<p>Arvestatud. Tehtud muudatus vastavalt ettepanekule reguleerida korrastamiskohustuse</p>

Lisa 2. Maapõuaseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuvenegiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

<p>Punktis 3 esitatud regulatsioon ei lähe kokku punktis 4 paragrahvi 90 lõike 5⁴ sõnastusega, mille kohaselt tuleb taastuvenegia ehitise ehitamisega koormatav kinnisasi korrastada 5 aasta jooksul hoonestusõiguse saamist arvates terviklikult.</p>	<p>tähtaegadega seonduvat ühes sättes ja sõnastada paragrahvi 84 lõige 3 järgmiselt: „(3) Käesoleva seaduse § 80 lõikes 2¹ nimetatud hoonestusõiguse omaja korrastab § 14 lõike 2¹ punktis 4 nimetatud ala: 1) hoonestusõiguse alusel ehitisega koormatud ala osas enne hoonestusõiguse lõppemist hoonestusõiguse seadmise lepingus määratud ajaks; 2) ehitistega mitte koormatava ala osas viie aasta jooksul hoonestusõiguse seadmisest arvates.“</p>
<p>Eelnõu punktis 4 sisaldub paragrahvi 90 lõike 5⁵ sõnastusega seoses selgitavad, et hoonestusõiguse taotluse esitamise ajaks ei pruugi veel ala osas sobivat planeeringut olemas olla, mistõttu ei ole alusandmeid, mille alusel viidatud dokumente koostada ja nende nõudmine taotluse esitamisel on ennatlik. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi hinnangul saab korrastamise eesmärgi ja muud korrastamise tingimused välja selgitada ja tervikliku kliimanetraalsust toetava ja CO₂ sidumise või kasvuhoonegaaside vähendamise seirekava koostada planeerimise või projekteerimise protsessi käigus.</p>	<p>Arvestatud ettepanekuga sätestada kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamise kohustus sätetes, mis reguleerivad korrastamise eesmärgi määramise erisust taastuvenegia tootmiseks kavandatavatel aladel.</p>
<p>Eelnõus ja/või seletuskirjas oleks vaja täpsustada, millise asutuse või eksperdi pädevuses on hinnata, et esitatud korrastamise eesmärk toetab kliimanetraalsuse eesmärke. Praktikas on vaja teada, milline asutus või asutused tuleb planeerimise või projekteerimise protsessi kaasata. Teeme ettepaneku eelnõus ja seletuskirjas CO₂ seirekava koostamise kohustusega seotud asjaolusid täpsustada.</p>	<p>Arvestatud, seletuskirja täiendatud.</p>
<p>Juhitud tähelepanu, et eelnõu punkti 4 muutmisevormelis on ekslikult märgitud, et paragrahvi 90 täiendatakse lõigetega 5¹–5³, kuigi täiendatakse lõigetega 5¹–5⁵.</p>	<p>Sätteid on ümber struktureeritud ja viga selle kaudu parandatud.</p>
<p>Justiitsministeerium</p>	
<p>Parandused ja ettepanekud eelnõus ja seletuskirjas.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>EMTEL</p>	
<p>Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit (EMTEL) tervitab eelnõud ja selles sisalduvat mõtet,</p>	<p>Arvestamata jäetud. Eelnõu fookust ei laiendata ja hoitakse taastuvenegial, kuna</p>

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuvenegiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

<p>kuid leiab, et eelnõus ei tohiks piirduda ainult taastuvenegiatootmise arendamisega vaid samasugust lähenemist tuleks lubada ka taaskasutusega (näiteks betooni või asfaldi purustamine, terasetööstuse kõrvalprodukti (šlaki) töötlemisel ehitusmaterjaliks, jäätmete ja killustiku segamisel ning väärindamisel jms) seotud tegevuste korral.</p> <p>Antud hetkel tohib kaevandaja riigi maal asuval mäeeraldisel ainult kaevandada, materjali väärindada (sõeluda, segada, pesta jne), turustada ja maad korrastada. Igasugused kolmandad tegevused on rentnikul keelatud. Sellega on jäetud kasutamata suured võimalused ja potentsiaal ringmajanduse arendamiseks.</p> <p>Näitena võiks siin tuua kaasuse, kus elektriyaam otsib võimalust kuidas ja kus koldetuhka segada killustikuga, et seda turustada ehitusmaterjalina. Teoorias on kõik ilus ja laboratoorsed katsetused juba käivad, aga kuna projektist huvitatud kaevandaja kaevandab riigimaal, siis ettevõtte seda koldetuhka vastu võtta, karjääris killustikuga segada, ladustada ja hiljem turustada ei tohi.</p> <p>Riigi maal tegutseval kaevandajal peaks olema võimalus (analoogselt taastuvenegiatootmise arendamisega kaevandamisloaga alal) loast välja arvata kaevandatud kuid veel korrastamata alad, millel planeeritakse eelpool mainitud ringmajanduslikke rohetegevusi. Karjääri näol on juba häiring olemas ja igati mõistlik oleks sellised ringmajanduslikud tootmised teha karjääris ning mitte selleks uusi alasid kasutusel võtta.</p> <p>Seega leiab EMTEL, et olemasoleva eelnõu teksti ja eelnõust tulenevaid võimalusi tuleks laiendada, arvestades meie poolt tehtud märkustega.</p>	<p>kirjeldatud võimalused maakasutuseks on praktikas olemas ja ei nõua täiendava regulatsiooni kehtestamist.</p>
<p>Eesti Keskkonnaühenduste Koda, Päästame Eesti Metsad MTÜ</p>	
<p>ETTEPANEK: täiendada eelnõud ja seletuskirja, et anda suunised CO2 seirekava ajalise perioodi kohta, millest nähtub CO2</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Muudetud CO2 seirekava sätteid, mille järgi tuleb koostada</p>

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuvenegiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

sidumine või kasvuhoonegaaside vähendamine. Paneme ette panna ajaperioodiks 100 a.	kava, millest nähtuvad CO ₂ sidumise või kasvuhoonegaaside vähendamise meetmed.
ETTEPANEK: lisada ebasoovitavate riskide loetellu seega ka mitmesuunalised mõjud elurikkusele ja kuivendamisel jääkturbas seotud süsiniku hävimise, mis seab juhul, kui nt ammendatud turbaalal märgala taastada ei saa, kahtluse alla (pikaajalises skaalas) kliimaneutraalsuse. Samuti säilib väljakantavate toitainete ja lahustunud orgaanilise süsiniku negatiivne mõju veekeskkonnale.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud. Ammendatud turbaala puhul ammendatakse turvas kui maavaravaru selle lamamini ja millisel alal ei ole rohkem teisi kaitset vajavaid maavarasid, sh jääkturba varusid.
Mõju elu- ja looduskeskkonnale: Teeme ettepaneku defineerida, mis on soodustavaks faktoriks - antud juhul peab olema näiteks veerežiimi taastamine paralleelselt taastuvenegia arendusega vastavat tingimust pole käsitletud.	Arvestatud osaliselt. Seletuskirjas on teemat käsitletud. Ökosüsteemi veerežiim taastamise tegevused tuleb leida asukohapõhiselt ja mille saab juhtumipõhiselt kavas, kus tuuakse välja CO ₂ vähendamise meetmed ka defineerida.
Mõju majandusele Seletuskirjas tuuakse ka välja, et "Samuti vabaneb kaevandamisloa omaja korrastamiskohustuse täitmisest alal, mis võetakse kasutusele taastuvenegia tootmiseks." Palume selgitada, kuidas on antud hinnang kooskõlas "saastaja maksab" printsiibiga või tootja vastutusega keskkonnamõjude ärahoidmisel.	Arvestatud, eelnõu ja seletuskirja on täiendatud. Korrastamiskohustus säilib ja läheb üle hoonestusõiguse saajale, millega on täidetud „saastaja maksab“ printsiip. Seejuures on kaevandamisloa omajal enne maa üle andmist samuti teatud kohustus ala mõistliku seisundi tagamiseks. Seda küsimust on täpsemalt analüüsitud ka riigiabi analüüsis.
Turbaliit	
Keeleline täiendus § 1 lg 1. Eelnõus läbivalt - maavara varu ei ammendu, vaid ammendatakse. Jääb arusaamatuks, miks ei võiks ammendatud alale rajatud taastuvenegia tootmise rajatis olla tähtajatu. Miks nähakse ette tähtajalisuse nõue?	Eelnõu tekstis on mõeldud olukorda, kus maavaravarud on otsa lõppenud ehk ammendatud. Varu on ammendamata, kui seda jätkuvalt ammendatakse. Tähtaja panek on vajalik maakasutuse parema suunamise eesmärgil, mida ei saa teha võimaldades tähtajatut maakasutust. Võimalik ei ole arvestada ka ettepanekuid, mis lubaks maakasutust kuni 100. aastaks, kuna need ulatuvad üle keskmise inimese eluiga ja mis ei oleks kohutusena jälgitav. Samuti tuleb arvestada, et keskmise kaevandamisloa kehtivus lõppeb selle aja jooksul, samuti pole alal eeldatavalt enam maavara, mis tähendab, et maakasutusõiguse pikendamine, kui see peaks olema asjakohane, ei toimu enam MaaPSis sätestatud tingimuste alusel.
Sisuline täiendus § 1 lg 2 (2 ²). Ei saa nõustuda regulatsiooniga, et hoonestusõiguse	Arvestatud osaliselt, kuna kaevandatud maa korrastamisküsimust ei saa jätta lahtiseks ja

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuvenegiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

<p>enampakkumise tulemusel sõlmitava lepingu ülesütlemlisel või lepingu lõpetamisel enne ehitusloa saamist läheb käesoleva paragrahvi lõikes 2¹ nimetatud korrastamiskohustus tagasi kaevandamisloa omajale. Nimetatud asjaolud ei allu kaevandamise loa omaja tahtelega ega ole ka tema vastutus. Korrastamiskohustuse tagasi minemine võib suurendada kaevandaja kulutusi. Kavandajal ei pruugi olla selle hetkel enam ka finantsvõimekust tagasi mineva ala korrastamiseks. Näiteks võib mäeeraldis olla tervikuna ammendatud ja majandustegevus kui niisugune on lõpetatud. Kui korrastamise kohustus on juba üle läinud peab selle eest võtma tagasivõtmatu vastutuse hoonestusõiguse saaja või maa omanik. Kaevandamise loa omajale seda tagasi anda ei saa.</p>	<p>mis tuleb lahendada terviklikult. Sellega seoses on ka eelnõukohaseid sätteid korrastamiskohustuse ülemineku ja selle tingimuste osas täpsustatud ning muudetud. Sealhulgas on antud volitatud asutusele õigus sätestada maakasutuse lepinguga korrastamiseks täiendavaid tingimusi.</p>
<p>Kommentaari § 1 lg 2 (2³). Korrastamisega seotud aspektid tuleb eelnõus põhjalikumalt läbi mõelda. Näiteks võib tuulepark olla suure pindalaline rajatis, kus taastuvenegia tootmiseks vahetult kasutatakse üksnes väikest osa maast. Tuleb vältida olukordi, kus näiteks tuulepargi omanik saab väita, et ka tuulikute vaheline ala on osa pargist ning iseseisvat korrastamist ei vaja. Kaevandatud maa puhul peab regulatsioon tagama, et maa, mis ei jää vahetult taastuvenegia rajatise alla, va päikeseparkide puhul, peab saama parimal võimalikul viisil taastatud analoogselt samades tingimustes tavapärase taastamisega. Päikeseparkide korral peab maa enne päikesepargi rajamist olema korrastatud. Taastuvenegia rajatise alla ja vahele jääva maa korrastamine peab toimuma kaevandatud maa korrastamise korra kohaselt, va selle erisusega, et korrastaja ei ole kaevandaja, vaid hoonestusõiguse saajal on korrastamiskohustus. Korrastamiskohustus peab olema tähtajaliselt selgelt reguleeritud. Sisuline täiendus § 1 lg 2 (2⁴). <u>Ei saa nõustuda</u>, et nimetatud alade korrastamisele ei kohaldata Maapõueseaduses sätestatud nõudeid. See tekitab ebavõrdset kohtlemist, tekitab kõrgendatud riski korrastamiskohustuse täitmata jätmise osas ja</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu on täiendatud nii ehitiseiga koormatud kui koormata ala korrastamise võrra.</p> <p>Sama eelnõuga on tugevdatud ka korrastamise nõuete järgmise kohustust.</p>

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuenergia tootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

<p>on olemuslikus vastuolus taastuenergia tootmise põhimõtetega, mis peab kõigis oma aspektides olema keskkonnasõbralik.</p>	
<p>Sisuline kommentaar § 1 lg 4 (5⁴). Enne vastava regulatsiooni kehtestamist vajab läbimõttlemist hoonestusõiguse enampakkumise läbiviimine olukorras, kus kaevandaja ei ole andnud üldist nõusolekut taastuenergia rajatise ehitamiseks, vaid on andnud selle konkreetsetel tingimustel konkreetsele taotlejale ja teistele taotlejatele nõusolekut antud ei ole või seda samadel tingimustel anda ei saa. Nimelt võivad olla algne taotleja ja kaevandaja leppinud kokku tingimustes, mille täitmisel kaevandamise ja taastuenergia tootmise ühildamine on võimalik. Sellega võib kaasneda kaevandajale kohustusi ja kulusid, kuid mida on näiteks võimalik kompenseerida. Probleemi lahendamine läbi tõendatud varalise kahju kompenseerimise nõude ei ole piisav, kuna paneb kaevandajale tõestamise kohustuse, mida alati ei ole võimalik täita ning millega omakorda kaasnevad kulud. Lisaks on maavara kaevandamine alati kõrgendatud ohuteguriga tegevus, kus ohutuse tagamine on pidev ja nõudlik protsess. Taastuenergia tootja või tootmisüksuse ehitaja ei pruugi olla nendest teadlik ega suuteline neid täitma. See võib viia tõsisete tööõnnetusteni, keskkonna- või varalise kahju tekkimiseni, näiteks kuni ulatuslike maastikupõlenguteni välja. Vastutuse ja kahju määratlemine sellise sündmuse korral võib olla pikaajaline ja kohtuliku vaidluse objekt, mis on lisakohustus ja risk, millest kaevandaja ei ole huvitatud. Üheks, kuid mitte ainukeseks lahenduseks võiks olla, et kaevandaja oleks kuni kaevandamisloa kehtivuse lõpuni samuti õigustatud isik taastuenergia tootmisega kaasneva hüvitise saamiseks (nagu praegu kasutusel olev nn taluvustasu tuulikute puhul). Kuid põhiosas peab olema selgelt läbimõeldud ja reguleeritud olukord, kus taastuenergia ehitise rajamise õigus on antud ühele konkreetsele ettevõttele, kellel on tingimustes kokku lepitud ja kelles osas on</p>	<p>Arvestatud. Tehtud muudatus, millega kaevandamisloa omaja peab andma nõusoleku kaevandamisloaga ala teisel otstarbel kasutada andmiseks ja maakasutusõigusest loobumiseks. Konkreetse isikuga seotud nõusolek ei ole nõuetekohane ja sellisel juhul ei saa kasutusõiguse muutmise menetlust alustada.</p>

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuenergiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

<p>ka usaldus, mida teiste võimalike huviliste suhtes ei ole. Teise lahendusena võiks jääda eelisostuõigus või viimase pakkumise tegemise õigus kaevandajatele, st pakkumisel osalev kaevandaja võib kas lõpphinnaga lepingu endale saada või viimasena lõpphinna pakkuda.</p>	
<p>Sisuline täiendus § 1 lg 3 ja lg 4 (5⁴). Korrastamiskohustuse täitmiseks oleks mõistlik määrata ehitusmaavarade ja põlevkivi kaevandamise kohas 5 aastat ja turba kaevandamise kohas 8 aastat. Peab arvestama, et Keskkonnaamet ei suuda sageli isegi kuni kahe aastaga korrastamise tingimusi väljastada. Lõikes 4 sätestatud kasvuhoonegaaside (KHG) seire kohustus võib olla üleliigne ja ebaproportsionaalselt kallis, kui korrastatakse üldtunnustatud ja varem kasutust leidnud metoodika kohaselt.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Korrastamiskohustuse tähtaega on täiendatud. Eelnõus taastuenergia ehitiste rajamisega kaasnevale korrastamisele ei kehti maapõueseadusest tulenevad nõuded korrastamisele, vaid seda tehakse eelnõukohase regulatsiooniga teistel alustel. Nõuded korrastamisele täpsustatakse volitatud asutuse poolt maa kasutada andmise lepingus.</p>
<p>Taastuenergia Koda</p>	
<p>Eelnõu kohaselt soovitakse maapõueseadust (§14 lõiget 2¹ ja § 90 lg 5¹) täiendada nii, et taastuenergia ehitise ehitamine on lubatud kehtiva kaevandamisloaga alale, kus maavara on ammendunud. Oleme seisukohal, et seaduse rakendamise ulatust peaks laiendama ka nendele kaevandamisloaga aladele, kus maavara ei ole ammendunud, aga kus maavara kaevandamine ei ole enam majanduslikult mõistlik või ei toeta sellise maavara kaevandamine riigi seatud kliimaeesmärkide täitmist. Näiteks küttureturbas on maavara, mida tulevikus ei ole mõistlik põletada ega kaevandada. Ka riik on seadnud eesmärgiks turbatootmist piirata ja hakata hoopis turbamaardlate soid taastama. Taastuenergiaehitiste ehitamiseks lubatava ala laiendamine sellistele kaevandamisloaga aladele, kus maavarad ei ole veel ammendunud (näiteks turbamaardlad), toetaks eelnõu eesmärkide saavutamist kõige tõhusamal viisil ning arvestaks energiaspektori parima praktikaga. Lisaks palume täiendada eelnõud nii, et eelisõigus hoonestusloa saamiseks oleks kaevandamisloa omanikul. Eelisõiguse</p>	<p>Arvestatud. Eelnõud täiendatakse nii, et lisaks ammendatud kaevandamisloaga aladele on võimalik taastuenergeetika ehitisi ehitada ka energeetiliste maavaradega aladele, kuhu on väljastatud kaevandamisload küttureturbas kaevandamise eesmärgil või energeetikas kasutamise otstarbel. Muul juhul, kui maavara on kasutuskõlbmatu, saab kaevandamisloa omanik algatada jääkvaru mahakandmise ning arvelevõetud maavara kustutatakse registrist.</p>

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuenergiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

<p>seadmine kaevandamisloa omanikule suurendab konkreetse kinnisasjaga seotud järjepidevust ja õiguskindlust ning motiveerib kaevandusloa omanikke taastuenergiachitiste rajamisse panustama ja märgalasid taastama.</p>	<p>Arvestamata. Kaevandamisloa omaja pole saanud maakasutusõigust enampakkumise tulemusel, vaid otsustuskorras kaevandamise eesmärgil. Kaevandamisloa omajale eelisõiguse andmine ei ole kooskõlas riigivara kasutamise põhimõtetega, samuti võib tekkida riigiabi küsimus.</p>
<p>Eelnõu kohaselt täiendatakse maapõueseadust § 84 lõikega 3 ning § 90 lõikega 5⁴ ning reguleeritakse taastuenergia ehitise ehitamisega koormatava kinnisasja korrastamise kohustust. Kas saame eelnõu sätetest õigesti aru, et veel enne hoonestusõiguse taotluse esitamist peab olema valmis korrastamise lahendus? Samas ei selgu eelnõust, kes ja millise meetodika järgi hindab korrastamislahenduse kliimanetraalsust, ökosüsteemi ning elurikkuse taastamise nõuetele vastavust ning CO₂ seirekava.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud. Korrastamislahenduse kliimanetraalsuse peab tagama selleks § 80 lõikes 2⁴ nõutav kava, milles tuuakse välja taotletava ala terviklik kasutuselevõtu lahendus. Kavas selgitatakse kuidas kavandatakse ala muuta ökoloogiliste funktsioonide poolest toimivaks (nt loodusliku veerežiimi taastumine), elurikkuse taastumist toetavaks ja kliimanetraalseks (CO₂ sidumise või kasvuhoonegaaside heite vähendamise kaudu). See on vajalik tõendamaks, kuidas nähakse ette taotletav ala korrastada viisil, mis vastab lõikes 2³ sätestatud eesmärkidele.</p>
<p>Eelnõu kohaselt peaks viie aasta jooksul pärast hoonestusõiguse saamist olema ala täies mahus korrastatud. Arvestades taastuenergiachitiste rajamisega seotud praktikaid ning võimalikke tõrkeid või viivitusi menetlustes ja ehitamises, leiame, et korrastamiskohustuse tähtajad võiksid olla paindlikumad ja jätta hoonestusõiguse omanikule võimaluse muutuvates oludes oma kohustust siiski korrektselt täita.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud. Hoonestusõiguse omaja peab ala korrastama kahes etapis: ehitisega koormatav ala tuleb korrastada enne hoonestusõiguse lõppemist lepingus määratud ajaks ja ehitisega mitte koormatud ala tuleb korrastada hoonestusõiguse seadmisest arvates viie aasta jooksul.</p>
<p>OÜ Utilitas Wind</p>	
<p>Teeme ettepaneku täiendada MaaPS-i nii, et Kliimaministerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus võiks lubada taastuenergia ehitise ehitamist tähtajaliselt kuni 35 aastaks põlevkivimaardla alal, mille kohta on kehtiv kaevandamisluba või geoloogilise uuringu luba või on esitatud põlevkivi kaevandamisloa või geoloogilise uuringu loa taotlus, isegi kui ei ole võimalik tõendada, et kavandatav tegevus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda. Siinjuures peaks lisaks sätestama, et 35-aastast tähtaega on võimalik pikendada, kui kõnealusel alal põlevkivi kaevandamist vahepealsel perioodil ei alustata.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Eelnõu täiendatakse osas, et taastuenergia ehitisi saaks ehitada ka aladele, mille on kehtivad load energeetiliste maavarade kaevandamiseks. Tähtajaks on kuni 50 aastat, mida on seletuskirjas põhjendatud.</p>

Lisa 2. Maapõueseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuenergia tootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

Ignitis Eesti OÜ	
<p>Ammendunud maavaraga ala kasutamiseks andmine taastuenergia ehitise ehitamise eesmärgil</p> <p>Eelnõuga täiendatakse maapõueseaduse § 90 lõikega 5¹, mille kohaselt võib riigile kuuluva kinnisasja või selle osa, mis on kehtiva kaevandamisloaga määratud kaevandamiseks, anda teisele isikule on ammendunud ja kaevandamisloa omaja on nõustunud maakasutusõiguse ala muutmiselega.</p> <p>Käesolevaga teeme ettepaneku täiendada maapõueseaduse § 90 lõiget 5¹ selliselt, et taastuenergia ehitise ehitamise eesmärgil oleks võimalik anda riigile kuuluva kinnisasja.</p> <p>Nimelt eksisteerib ka alasid, kus riigile kuuluva kinnisasja osas on kehtiv kaevandusloa, kuid kaevandusloa omanik on majanduslikel või muudel põhjustel lõpetanud kaevandustööd ja ei kavatsenud kaevandusloa kehtivuse ajal enam sellel alal kaevandada. Eelnõus pakutud sõnastus välistab aga selliste alade kasutusse andmise taastuenergia tootmise eesmärgil, sest puht formaalselt ei ole täidetud nõue, mille kohaselt peab maavara sellel alal olema täiesti ammendunud. Võttes arvesse, et eelnõu eesmärk on kasutada riigile kuuluvaid maid võimalikult otstarbekalt ja luua paremad võimalused taastuenergia ehitiste ehitamiseks, siis palume kaaluda maapõueseaduse § 90 lõike 5¹ täiendamist eeltoodud sõnastuses.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Eelnõu täiendatakse osas, et taastuenergia ehitisi saaks ehitada ka aladele, mille on kehtivad load energeetiliste maavarade kaevandamiseks.</p>
<p>Kokkuleppe sõlmimine hoonestusõiguse taotleja ja kaevandusloa omaja vahel</p> <p>Eelnõu seletuskirjas on märgitud, et „Kaevandamisloa omaja peab andma kinnituse, et taotletavat ala enam kaevandamiseks ei kasutata, ja nõustuma maakasutusõiguse ala muutmiselega. Seega kaevandamisloa omaja ja taastuenergia arendaja peavad olema jõudnud kokkuleppele ala kasutamises.“ Peale vastava kokkuleppe sõlmimist saab hoonestusõiguse taotleja esitada vastava taotluse, misjärel viiakse läbi</p>	<p>Arvestatud. Eelnõukohast regulatsiooni on muudetud. Kui kaevandamisloa omaja on nõustunud kaevandamisloa alal lubama taastuenergia ehitise ehitamist, siis sellega on loobunud maavalduse ainuõigusest ja kaevandatud maa saab anda avalikule enampakkumisele.</p>

Lisa 2. Maapõuaseaduse, maakatastri seaduse ja riigivaraseaduse muutmise seaduse (taastuvenegiatootmise arendamine kaevandamisloaga alal) eelnõu seletuskirja juurde

Märkustega arvestamise tabel

<p>enampakkumine hoonestusõiguse seadmiseks taotletavale alale. Arvestades, et enampakkumise võib võita isik, kes ise hoonestusõiguse taotlust ei esitanud, on hoonestusloa taotleja ja kaevandusloa omaniku vaheline kokkuleppe sisuliselt ebaotstarbekas. Seetõttu palume kaaluda võimalust, et hoonestusõiguse taotluse esitaja peab esitama üksnes kaevandamisloa omaja kinnituse, et taotletavat ala enam kaevandamiseks ei kasutata ja andma nõusoleku maakasutusõiguse ala muutmiseks. Kokkuleppe sõlmimine ala kasutamise osas võiks toimuda siis, kui enampakkumise teel on võitja välja selgitatud.</p>	
<p>Viru Keemia Grupp AS</p>	
<p>Tulenevalt kaevanduste ja tuuleparkide töö ohutuse tagamise vajadusest teeme ettepaneku mitte luua seadusega võimalust korraldada tuuleparkide hoonestusõiguse konkursse allmaakaevanduste aladele.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu sõnastuses tehtud vastavad täiendused, et ammendamata kvaasistabiilsetele aladele ei saaks ehitada ehitisi.</p>
<p>Tulenevalt eelnevatest punktidest teeme ettepaneku lisada maapõuaseaduse eelnõu aruteludesse kaasatavate isikute ja asutuste hulka VKG Kaevandused OÜ ja VKG Wind OÜ.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>Teeme ettepaneku kaevandusaladel taastuvenegia projektide hoonestusõiguse andmise regulatsioonide koostamisel piirduda ammendunud avamaa kaevanduste kasutamiseks võimaluste loomisega.</p>	<p>Arvestatud.</p>